

‘De EU kan nu haar

Een half jaar is de Duitser Jürgen Thumann (69) nu voorzitter van de Europese werkgeverskoepel BusinessEurope. Hij wacht met smart op de nieuwe Europese Commissie. “Er is belangrijk werk te doen.”

Tekst: Remko Ebbers | Foto's: Ralph Sondermann

“Sie sind überpunktlich”, is de joviale begroeting van Thumann een paar minuten voor de afgesproken tijd in zijn kantoor aan de chique Königsallee in Düsseldorf. Zijn humeur is tegengesteld aan zijn verwachtingen over de *hearings* van de nieuwe Eurocommissarissen, die hij met belangstelling volgt. De Europese werkgeversvoorman is er niet gerust op dat de ploeg de eindstreep ongeschonden haalt. Voor de zekerheid heeft BusinessEurope het aanbieden van aanbevelingen aan de nieuwe Europese Commissie uitgesteld.

Het valt ook niet mee voor José Manuel Barroso, de voorzitter van de Europese Commissie. Dat wil Thumann hem wel nageven. “Barroso krijgt kandidaten aangereikt en daar moet hij allemaal maar weer passend werk voor vinden. Het aantal Eurocommissarissen zou behoorlijk naar beneden mogen, dat zou de slagvaardigheid ook ten goede komen. In mijn optiek horen industrie en innovatie, milieu, grondstoffen en klimaat bij elkaar in

één commissariaat. Nu zijn daar vier mensen voor verantwoordelijk. Met BusinessEurope moeten we er voor zorgen dat zij elkaar niet gaan tegenspreken.”

MACHTIGE STEM

Maar verder ziet Thumann de toekomst van Europa redelijk zonnig in. De aanstelling van ‘president’ Herman van Rompuy en ‘minister van buitenlandse zaken’ Catherine Ashton vindt hij een grote vooruitgang. “Nu spreekt Europa met één mond. Ik weet zeker dat het beeld in het buitenland op termijn verandert van een Europese groep landen naar een Europa met één gezicht. Dat imagoverschil is belangrijk. De EU is best gezaghebbend in de wereld. Nu moet zij de kans grijpen om met dat ene gezicht en die ene stem haar invloed volledig te benutten.”

Een punt waar de Europeanen hard aan moeten werken is de onderhandeling voor een beter klimaatakkoord. “Kopenhagen is voor ►

macht gebruiken'

het bedrijfsleven uitgelopen op een grote teleurstelling. Wij gaan nog steeds voor de drie keer twintig-formule van de EU: 20 procent reductie van broeikasgassen, 20 procent meer energie-efficiëntie en 20 procent van het energiegebruik wordt duurzaam geproduceerd in 2020. We zullen die doelstellingen zeker bereiken, nog vóór de einddatum. Dat geeft ook zakelijke mogelijkheden. Als het gaat om duurzame energie is Europa marktleider.”

Thumann kwam in december in het nieuws omdat hij namens BusinessEurope Barroso een brief had gestuurd met een pleidooi om niet te hoog in te zetten met reductiedoelstellingen. Dat werd vooral door milieuorganisaties gezien als ongewenste beïnvloeding via achterkamertjes. Maar het was nodig om een *statement* te maken, vindt de Duitser.

“Nog hogere doelstellingen zijn een gevaar voor de concurrentiekracht van Europese bedrijven. Het heeft geen zin om klimaat als Europa alleen aan te pakken, lucht is wereld-

wijd. Er moeten dus bindende wereldwijd geldende afspraken worden gemaakt over emissierechten voor bedrijven. Daar moet een *level playing field* ontstaan.”

En dat moet er niet komen door aan de Europese poort belemmeringen op te werpen. “Een belasting op producten uit landen met lagere emissie-eisen, een *carbon tax*, klinkt populistisch lekker, maar het zou een catastrofe zijn. Dat is het begin van het einde van de open markt. We kunnen er dan op wachten dat Amerika en andere belangrijke industrielanden ook barrières gaan oprichten. Dat is het tegengestelde van wat we willen. En waarover wordt die berekend? Over het ruwe staal of over het daarvan geproduceerde carrosserieel? Stel je eens voor wat een bureaucratie dat met zich mee brengt.”

BELGIË

Juist bureaucratie is een belangrijk punt dat de EU moet aanpakken om economisch ster-

ker te worden, vindt de werkgeversvoorman. “Minder bureaucratie is niet alleen minder regelingen, maar vooral het optimaliseren van regels. *Smart regulation*, alleen regelen wat geregeld moet worden met zo min mogelijk bureaucratie. Wij krijgen daar bij BusinessEurope heel goede input voor van VNO-NCW. Eenvoudige, duidelijke regelgeving is ook belangrijk voor het verder stimuleren van de interne markt. Vergeet niet dat 80 procent van de Europese handel binnen de Europese grenzen plaatsvindt.”

Daarom moet de Europese Commissie zich ook inspannen om een uitweg te vinden uit de economische crisis. De start was alvast goed, meent Thumann. “Eerst wil ik mijn lof uitspreken over de manier waarop het Europese Parlement, de Europese Commissie en de lidstaten hebben samengewerkt om de crisis het hoofd te bieden. Het was goed om veel geld te investeren in de economie, het was goed om veel geld te investeren in banken en

Sociaal-kapitalist Thumann

BusinessEurope wordt geleid door een geboren ondernemer. Jürgen Thumann kreeg op negentienjarige leeftijd de leiding over het staalbedrijf van zijn vader, nadat deze plotseling overleed. Tot 1998 was hij ceo van het conglomeraat Heitkamp&Thumann Group (25 bedrijven, 2.300 werknemers, 350 miljoen euro omzet), dat hij oprichtte met zijn neef Engelbert Heitkamp. Van 2004 tot 2008 was Thumann voorzitter van de Duitse werkgeversvereniging *BDI*. Daar viel hij vooral op doordat hij eerder het overleg zoekt dan de confrontatie, niet erg gebruikelijk in de Duitse setting. "Ik heb niets met confrontatie en polarisatie. Dat bedreigt de dialoog. Alleen door dialoog kom je vooruit. Luisteren, inleven in de ander om compromissen te sluiten waarmee we allemaal vooruit komen. Ik kan heel duidelijk en direct formuleren, maar ik vermijd het de tegenstander te bezeren."

Thumann omschrijft zichzelf als een "aanhanger van de sociale vrije marktfilosofie. Wij ondernemers moeten ook moraal en ethiek betrekken in onze acties. Laat je kapitalisme de vrije loop, dan krijg je uitwassen waarbij een kleine groep mensen ineens miljarden verdient en normale burgers die decennia loyaal bij een bedrijf werken het nakijken hebben."

'Europa kan zich de kennisvlucht naar Amerika niet langer veroorloven'

het was goed garanties te bieden aan zeer grote bedrijven. Daardoor is de economie niet helemaal tot stilstand gekomen."

"Nu gaat het er om een goede exit-strategie te vinden waarmee overheden zich langzaam, maar zeker, terugtrekken uit de markt. Dat zou het beste in groot verband, bijvoorbeeld in de G20, besproken moeten worden zodat alle landen dat op uniforme wijze doen."

"Het zal nog drie tot vier jaar duren voor we weer op het niveau van 2007 zitten. In de tussentijd moeten bedrijven goed op hun kosten letten om de concurrentie aan te kunnen. In de eerste plaats die met de VS. Ik ben er van overtuigd dat als we met de VS kunnen samenwerken op het gebied van gelijktrekken van handelsregels en -tarieven, we succesvol de crisis doorstaan. Samen beslaan we 60 procent van de wereldeconomie."

Thumann maakt er geen geheim van dat hij erg pro-Atlantisch is. Hij is ook covoorzitter van de Trans Atlantic Business Dialogue, een

Europees-Amerikaans overlegorgaan. "De VS en de EU steken 70 procent van alle buitenlandse investeringen in elkaars economieën. Ik heb een leuk feitje: de VS investeren drie keer zoveel in België als in China. Daar staat bijna niemand bij stil. Meer samenwerking zal zeker groei genereren. Er is uitgerekend dat het wegnemen van alle handelsbarrières 3 procent groei oplevert van het Europese BNP."

"Met Azië, vooral landen als China, Indonesië, Singapore, en de ontwaakte 'slapende reus' India, zullen we ook overeenkomsten moeten sluiten op het gebied van handel en regulering. Daar hoort bij dat we zelf in die landen moeten investeren en onze grenzen openhouden. We hebben geleerd dat buitenlandse investeringen de eigen economie alleen maar versterken."

Een belangrijk thema daarbij is het veiligstellen van de toegang tot grondstoffen. Thumann kijkt daarbij vooral naar Rusland. ►

Grenzeloze uitbreiding

“Bij uitbreiding van de EU denk ik in de eerste plaats aan voormalig Joegoslavië. Toetreding van Turkije en Oekraïne moeten we kritisch bekijken”, zegt BusinessEurope-voorzitter Thumann. “Het partnerschap van Turkije moet verlengd worden en we moeten de gesprekken over toetreden voortzetten. Er is nog heel veel te doen, maar ze zijn op de juiste weg. Binnen BusinessEurope is Turkije overigens al jaren met twee werkgeversorganisaties vertegenwoordigd. Voordat Oekraïne zover is om toe te treden, moet er ontzettend veel gebeuren. Daarmee moet de EU hen ook bijstaan. Ik kan niet zeggen waar de grens van de uitbreiding ligt. Laten we dat stapje voor stapje bekijken. Ik houd op zeer lange termijn een EU mogelijk – al heet die dan vast wel anders – ver over de huidige grenzen, met het hele Middellandse Zeegebied erbij. Waarom niet? Marokko heeft al een speciale status bij de EU.”

‘China koopt op dit moment alle grondstoffen voor onze neus op. Geld speelt voor hen geen rol en risico ook niet.’

“China koopt op dit moment alle grondstoffen voor onze neus op. Geld speelt voor hen geen rol en risico ook niet. Rusland heeft veel grondstoffen en is een logische grote partner met wie we de samenwerking moeten verbeteren en uitbreiden. Zij hebben de West-Europese industrie ook nodig. Wij hebben de technologie die ze willen.”

“Het is voor de Europese industrie van groot belang om langdurige verdragen af te sluiten met de Russen. Ik heb zeker oog voor de democratische gebreken in dat land. Maar als je de ontwikkelingen over een langere periode bekijkt, en dat moet je doen, dan zie je dat het land stapje voor stapje naar een beter functionerende democratie gaat.”

ATTRACTIEF

De Europeanen moeten de concurrentie met de lagelonenlanden vooral aangaan met kennis. Er is zoveel potentieel, maar daar wordt zo slecht mee omgegaan, vindt Thumann.

“Wij moeten alles op alles zetten voor betere scholing. Daar moet veel meer geld in worden gestopt. Alleen met hoogwaardig onderwijs kunnen we innovatief blijven en concurreren met de lagelonenlanden. En we moeten alles op alles zetten om Europa attractief te houden voor jonge mensen. Jaarlijks gaan 400 duizend Europese jongeren naar de VS. De meesten komen niet meer terug.”

Het zijn vooral regels die de Europeanen hinderen bij het ontplooiën van nieuwe initiatieven. In Europa zijn we veel te afwachtend, vindt Thumann. “We moeten *risikofreudiger* worden met nieuwe processen en technieken. We lopen achter. Mijn voorbeeld is de Japanse mentaliteit, waar ze veel sneller nieuwe technieken omarmen. Je kunt dat ook zien aan het aantal patenten dat uit Europa komt. De VS en Japan zijn ons daar verreweg de baas. Dat is een indicatie van het niveau van scholing en innovatie.”

“Stamcelonderzoek is hier bijvoorbeeld overgereguleerd. In de VS en Japan wordt daar zeer verantwoordelijk én vooruitstrevend aan gewerkt. Dáár wil je werken als wetenschapper. Op de lijst van de beste universiteiten en hogescholen ter wereld voor onderzoek, staan 36 instituten uit de VS en maar tien uit Europa. Een mooie indicatie zie ik bij de Nobelprijswinnaars. Daarvan komen er bovengemiddeld veel uit de VS, maar die zijn daar niet allemaal geboren. Velen zijn als jonge onderzoeker van Europa naar Amerika gegaan. Wij kunnen ons die kennisvlucht niet langer veroorloven.” ■

www.vno-ncw.nl, dossier Europese Unie